

1978, 11. září – Sdělení VONS č. 30 o vzetí Jana Zmatlíka do vazby a o domovní prohlídce v bytě, který sdílí se svou matkou, a na jeho pracovišti.¹

Městský prokurátor vzal v úterý do vazby Jana Zmatlíka, signatáře Charty 77, pracovníka Výzkumného ústavu kriminologického při Generální prokuratuře ČSSR, bytem Praha 5, Stroupežnického 28.

Jan Zmatlík, nar. 1948, sociolog, byl zadržen ve středu 30. srpna příslušníky StB, kteří ho čtyři hodiny vyslýchali a kolem 20.30 hod. se s ním odebrali do bytu, kde trvale bydlí se svou matkou. Zabavili přitom některé písemnosti, zejména několik rozmnožených výtisků rukopisů (patrně Solženicyn). Ještě v noci s ním odjeli na pracoviště na Generální prokuraturu, kde chtěli udělat prohlídku, ale budova byla zamčena. Kolem 1. hodiny ranní pustili Jana Zmatlíka domů s tím, že nesmí nikam chodit ani telefonovat a že se má ráno v 8.00 hod. dostavit na OO VB Praha 5 k výsledku.

Ve čtvrtek 31. srpna provedla StB prohlídku na pracovišti s neznámým výsledkem. Brali přitom vzorky písma psacích strojů. Jan Zmatlík, který odešel ráno na výslech, se již nevrátil. Po 17. hodině byla matka telefonicky vyrozuměna, že byl téhož dne, tj. 31. 8. 1978 v 16.30 hod. zadržen. Na žádost o písemné vyrozumění příslušník odpověděl, že než by došlo, bude Jan Zmatlík doma.²

Dvakrát 48 hodin (prvních 48 zadržení bezpečností, druhých pro rozhodnutí prokurátora o uvalení vazby či propuštění) uplynulo v pondělí 4. září v 16.30 hod. Zákon byl tedy porušen už tím, že zadržení bylo prodlouženo do úterka, kdy prokurátor uvalil na Jana Zmatlíka vazbu.³ Vyrozumění o vzetí do vazby obdržela matka až v pátek 8. září, přestože podle § 70 tr. ř. je o vzetí do vazby třeba vyrozumět některého rodinného příslušníka bez průtahy. O obvinění není dosud nic známo.

Mezitím se ve středu 6. 9. dostavili příslušníci StB opět do Výzkumného ústavu kriminologického, kde zabavili jeden psací stroj.

Jan Zmatlík je ve věznici ministerstva spravedlnosti č. 1 Praha-Ruzyně. Obhajobu převzal dr. Jiří Klouza z advokátní poradny 4, Hybernská 24.

Informace o Chartě 77, r. 1, 1978, č. 10, s. 12–13.

POZNÁMKY

- ¹ K případu viz dále sdělení VONS č. 39, 100, 122, 148 a 218, dokumenty č. 39, 100, 123, 149 a 219, a dokument č. 1135.
- ² Viz protokoly odboru vyšetřování StB Praha Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje ze 31. 8. a 2. 9. 1978 o zadržení J. Zmatlíka. MS v Praze, soudní spis k případu Jana Zmatlíka (spis. zn. 1 T 13/79) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 312/90.
- ³ Návrh na uvalení vazby podal vyšetřovatel odboru vyšetřování StB Praha Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje por. Vladimír Ondra 4. 9. 1978. Usnesení městského prokurátora v Praze (v zastoupení Antonínem Navrátilem) o vzetí J. Zmatlíka do vazby z následujícího dne bylo odůvodněno tím, že „*hrozí nebezpečí ovlivňování svědků ze strany obviněného, aby křivě vypovídali v jeho prospěch, a dále jest důvodná obava, že dokoná trestný čin, který připravoval*“. Vazba pak byla Zmatlíkovi přes jeho stížnosti několikrát prodloužena.

Již 30. 8. 1978 zahájil vyhledávací orgán Federálního ministerstva vnitra mjr. Václav Šíma trestní stíhání pro přípravu trestného činu podvracení republiky. V odůvodnění usnesení bylo uvedeno: „*Orgány SNB je zjišťován výskyt protisocialistických písemností pod názvy ‚Boj o nástupnictví po Husákově‘, ‚Husákova labutí píseň‘ a ‚Řeč Solženicina [sic] ve Washingtonu‘.*

Předběžným šetřením bylo zjištěno, že rozmnožováním a rozšiřováním těchto písemností se zabýval Jan Zmatlík.

Uvedený skutek zakládá podezření z trestného činu přípravy podvracení republiky, který je příslušný vyšetřovat vyšetřovatel. Protože se ukázalo nutným vykonat bez odkladu potřebné úkony, bylo nutno se zřetelem k ustanovení § 170 odst. 1 tr. ř. zahájit trestní stíhání, jak se shora stalo.“

Trestní stíhání přímo J. Zmatlíka pak zahájil vyšetřovatel odboru vyšetřování StB Praha Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje por. Vladimír Ondra 2. 9. 1978. Tamtéž.